

REFERAT |KRS| Formannskapet (2015-2019) d. 31-10-2018

Mødedato Onsdag d. 31. oktober 2018 kl. 09:00

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Program for møtet.....	3
Godkjenning av protokoll fra formannskapets møte 17.10.18.....	6
Evaluering av sommerskolen 2018 Sommerskole som en forsøksordning i Kristiansand kommune..	8
Høringsuttalelse fra Kristiansand kommune til Helse Sør- Øst RHF - Regional utviklingsplan 2035.	14
Vurdering av miljøkrav til idretts- og kulturarrangementer.....	24
Utbyggingsavtale Marviksletta B2.....	28
Forslag til utbyggingsavtale Kvartal 2.....	33
Uttalelse - Videreføring av dagens innkrevingsmodell for bompenger - Samferdselspakke 2.....	37

Punkt 125/18: Program for møtet

MØTEINNKALLING TIL FORMANNSKAPET

Dato: 31.10.2018 kl. 09.00
Sted: Formannskapssalen

Innkalling gjelder bare medlemmer. Varamedlemmer møter etter særskilt innkalling.

Forfall meldes snarest til Anne Lise H. Aabø tlf. 98 28 79 38 eller
epost alh@kristiansand-bystyre.no

PROGRAM FOR MØTET:

Kl. 09.00 – 09.30 **Presentasjon av boligprogrammet
ved rådgiver Line Baasland, teknisk direktørs stab**

SAKSKART			Side
125/18	201800013-112	Program for møtet	
126/18	201800013-113	Godkjenning av protokoll fra formannskapets møte 17.10.18	
		Sektor 2 – Oppvekst:	
127/18	201611475-8	<u>Bystyresak:</u> Evaluering av sommerskolen 2018 Sommerskole som en forsøksordning i Kristiansand kommune Oppvekststyrets innst. 16.10.18	
		Sektor 3 – Helse- og sosial:	
128/18	201808314-2	<u>Formannskapssak:</u> Høringsuttalelse fra Kristiansand kommune til Helse Sør- Øst RHF - Regional utviklingsplan 2035 Helse- og sosialstyrets innst. 16.10.18	
		Sektor 4 – Kultur:	
129/18	201813080-1	<u>Formannskapssak:</u> Vurdering av miljøkrav til idretts- og kulturarrangementer Kulturstyrets innst. 26.09.18 By- og miljøutvalgets innst. 18.10.18	

		Sektor 5 – Teknisk:	
130/18	201714760-5	<u>Formannskapssak:</u> Utbyggingsavtale Marviksletta B2 Kommunalutvalgets innst. 23.10.18 vil bli ettersendt.	
131/18	201811126-2	<u>Formannskapssak:</u> Forslag til utbyggingsavtale Kvartal 2 Kommunalutvalgets innst. 23.10.18 vil bli ettersendt.	
132/18	201825274-2	<u>Formannskapssak:</u> Uttalelse - Videreføring av dagens innkrevingsmodell for bompenger - Samferdselspakke 2	

Harald Furre
Ordfører
(sign.)

Punkt 126/18: Godkjenning av protokoll fra formannskapets møte 17.10.18

Bilag

Protokoll Formannskapet 17.10.2018

Dato 22. oktober 2018
Saksnr.: 201800013-113
Saksbehandler Anne Lise Holand Aabø

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
31.10.2018

Godkjenning av protokoll fra formannskapetets møte 17.10.18

Forslag til vedtak

[Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapetets møte 17.10.18.](#)

Ragnar Evensen
Rådmann

Anne Lise Holand Aabø
Formannskapssekretær

Vedlegg:
Protokoll fra formannskapetets møte 17.10.18

Punkt 127/18: Evaluering av sommerskolen 2018 Sommerskole som en forsøksordning i Kristiansand kommune

Bilag

Vedtak OPPVEK, 16102018, Sak 72/18, Evaluering av sommerskolen 2018 Sommerskole som en forsøksordning i Kristiansand kommune

Vedtak BYSTYR, 21112018, Sak 130/18, Evaluering av sommerskolen 2018 Sommerskole som en forsøksordning i Kristiansand kommune

Budsjett Sommerskolen

Brosjyre Sommerskole 2018

Dato 28. september 2018
Saksnr.: 201611475-8
Saksbehandler Ole Martin Kyllø

Saksgang

Oppvekststyret
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

16.10.2018
31.10.2018
21.11.2018

Evaluering av sommerskolen 2018 Sommerskole som en forsøksordning i Kristiansand kommune

Sammendrag

Oppsummering og rapport

Bystyret vedtok 26.10.2016 innføring av sommerskole som en 2-årig forsøksperiode med oppstart sommeren 2017. Oppvekststyret har gitt rammene for opplegg og innhold for sommerskolen. Oppvekstdirektøren har ansvar og prosjektledelsen for gjennomføringen i forsøksperioden. Ulike kommunale enheter og et bredt utvalg organisasjoner leverer innhold til kursene på sommerskolen.

Kristiansand ønsker en sommerskole som innebærer undervisning på en annen måte enn i den vanlige skolehverdagen, som kan gi spennende opplevelser, større deltakelse for den enkelte elev og som vil inspirere til økt læring. Kursene skal være varierte og bidra til samarbeid, kommunikasjon og språkutvikling. Elevene skal oppleve et bredt utvalg av spennende aktiviteter.

Sommerskolen ble gjennomført for første gang i 2017 og, etter evaluering av det første året, gjennomført med enkelte forandringer sommeren 2018. Base for sommerskolen var Grim skole. 163 elever deltok i 2017 og 310 deltok i 2018. Et bredt utvalg organisasjoner deltok i 2018 som samarbeidspartnere. Tilbakemeldingene fra deltakerne, foresatte og samarbeidspartnere er meget positive. De erfaringene som ble gjort disse to årene gir et godt utgangspunkt for en fast etablering av Sommerskolen Kristiansand.

Forslag til vedtak

Sommerskolen Kristiansand videreføres som en permanent ordning fra 2019, innenfor rammen på 1 million kroner.

Ragnar Evensen
Rådmann

Svein Ove Ueland
Oppvekstdirektør
Tittel på saksbehandler.

Vedlegg:
Infofolder Sommerskolen Kristiansand, 2018
Budsjett Sommerskolen Kristiansand 2018

Bakgrunn for saken

Bystyret vedtok 26.10.2016 innføring av sommerskole som en 2-årig forsøksperiode med oppstart sommeren 2017. Kristiansand ønsker å utvikle en sommerskole som innebærer undervisning på en annen måte enn i den vanlige skolehverdagen, som kan gi spennende opplevelser, større deltakelse for den enkelte elev og som vil inspirere til økt læring.

Kursene skal være varierte og bidra til samarbeid, kommunikasjon og språkutvikling. Og elevene skal oppleve et bredt utvalg av spennende aktiviteter.

Oppvekstdirektøren har ansvar og prosjektledelsen for opplegg og gjennomføring av sommerskolen i forsøksperioden. Ulike organisasjoner har laget innhold til kursene på sommerskolen, i samarbeid med faglederen hos oppvekstdirektøren.

Oppsummering og rapport 2018

Forarbeid og gjennomføring

Arbeidet med å lage program for andre år av sommerskolen startet i januar 2018. Etter erfaringene fra 2017 ble det bestemt at målgruppe for sommerskolen 2018 skulle være mellomtrinnet. En elektronisk undersøkelse om hva slags kurs de kunne tenke seg ble laget og distribuert til elevene på mellomtrinnet i Kristiansand. Det kom inn 498 svar.

På bakgrunn av svarene ble diverse samarbeidspartnere kontaktet og bedt om å komme med forslag til kurs. 5 partnere endte opp med å tilby 6 kurs: Kulturskolen Knuden, Vitensenteret, Geitmyra matkultursenter, Midt-Agder friluftsråd og Gadekunstlauget i Kristiansand. Et av kursene fikk få påmeldinger og ble ikke gjennomført.

Det ble laget en liten brosjyre om tilbudet. Denne ble distribuert til samtlige elever på mellomtrinnet. I tillegg ble det laget en egen hjemmeside for Sommerskolen Kristiansand (www.SommerskolenKristiansand.no) som ga fylldigere informasjon om sommerskolen og kursene. Påmelding ble også gjort gjennom denne nettsiden.

Påmeldingen startet 9. april og var åpen til 1. mai. Det ble åpnet for å melde seg på ledige plasser også etter denne datoen. Gjennom hele påmeldingsperioden ble antallet påmeldte overvåket for å vurdere om det var behov for å gå bredere ut med informasjon. Dette viste seg å ikke være nødvendig. I alt 333 elever hadde søkt sommerskolen innen fristen. Etter loddtrekning ble 310 elever tilbudt plass på et av kursene.

Gjennomføring

Sommerskolen ble arrangert i første og siste uke av skolenes ordinære sommerferie (uke 26 og uke 33). Deltakere var elever fra 5. – 7. trinn. Igjen var basen for sommerskolen Grim skole. Alle elevene startet og avsluttet uka på Grim og de fleste elevene hadde tilholdssted, eller startet og avsluttet dagene sine der.

Hver elevgruppe hadde en assistent. Disse var ansatt direkte av sommerskolen og hadde som hovedoppgave å se til at alle elevene hadde det bra. Flere av assistentene hadde også bakgrunn som var nyttige for akkurat det kurset de var tildelt.

Dagene varte fra 09:00 til 15:00. De aller fleste elevene møtte hver dag. Enkelte foresatte valgte å ta sitt barn ut av sommerskolen 1-2 dager for andre aktiviteter/ferietur. Hvem som til enhver tid var tilstede ble nøye fulgt opp av fagleder i, samarbeid med assistentene.

Hvert kurs ble kjørt to ganger, bortsett fra kurset ved Geitmyra som først ble klart til uke 33. Hvert kurs hadde 30 plasser tilgjengelig, bortsett fra Vitensenteret som hadde 60.

Ved oppstarten til sommerskolen 2018 var det en kort «seremoni» for alle elever, med registrering og utdeling av T-skjorte. I løpet av uka ble det filmet korte klipp fra alle kursene og ved ukas slutt ble den ferdige filmen vist. I tillegg stilte enkelte av kursene opp med innslag, slik at det ble en flott felles avslutning.

Kurstilbudet

Disse kursene var en del av sommerskolen 2018:

Vitenklubb - Elevene fikk prøve seg både innenfor kjemi, fysikk, elektronikk, design og koding. De laget kremer og høyttalere, designet trykk som ble skrevet ut og trykket på tøy og de programmerte roboter de kunne spille med. 116 elever deltok på kurset i løpet av begge ukene. Kurset ble holdt av Vitensenteret.

Spiselig naturfag - Elevene lærte, blant annet, om fisk og annet liv i havet og ulike måter å bevare og tilberede dette. De røkte og saltet fisk, laget ost av myse, dynegrøt og sashimi av hval. 30 elever deltok på kurset i uke 33. Kurset ble holdt av Geitmyra matkultursenter.

INN i naturen Aktiv ute - Elevene fikk prøve seg på ulike uteaktiviteter. De satt opp telt og lagde mat ute. De utfordret seg selv og hverandre i hinderløyper og de hadde en dag med fridykking og bading, samt en dag i klatrepark. Ja, også gikk de, mye. 58 elever deltok på kurset i løpet av begge ukene. Kurset ble holdt av Midt-Agder friluftsråd.

Improteater - To dyktige unge lærere geleidet elevene gjennom lek, improvisasjon og teatersport. De fikk utfordret seg selv på samarbeid og spontanitet og fantasien ble tatt i bruk til gagns. Gjennom uka ble elevene også sikrere på seg selv. 41 elever deltok på kurset i løpet av begge ukene. Kurset ble holdt av lærere fra Knuden kulturskole.

Om jeg fikk farge byen - Gjennom dette kurset fikk elevene lære om å skisse og planlegge en tegning og de fikk prøve seg som ekte gatekunstnere. De arbeidet på

frihånd og med ulike sjablonger. I tillegg til mindre arbeider, fikk elevene dekorere både i nybyen og på cruisekaia. 60 elever deltok på kurset i løpet av begge ukene. Kurset ble holdt av kunstnere fra Gadekunstlauget i Kristiansand.

Sommerskole for alle

Sommerskolen skal være et tilbud til alle. I påmeldingskjemaet var det plass til å notere om spesielle behov. Fagleder hadde kontakt per telefon og/eller e-post med foresatte som hadde meldt slike behov. Elevene ble ivaretatt på best mulig måte utfra sine forutsetninger. Ingen elever hadde behov for egen assistent dette året, men gruppeassistentene spilte en viktig rolle i å legge til rette for de som var noe usikre på å delta eller hadde behov for litt ekstra støtte. Fagleder var tilstede hver dag ved start og avslutning av dagen.

Elevgruppa

Av de 310 som deltok på kurs var det 117 gutter og 193 jenter. Samtlige av byen skoler med elever på mellomtrinnet hadde en eller flere elever på sommerskolen. Elevene fordelte seg slik: 145 elever fra 5. trinn, 124 elever fra 6. trinn og 31 fra 7. trinn.

Budsjett

Budsjettet for sommerskolen 2018 var 1 million kroner. Dette beløpet ble denne sommeren oversteget med ca. 97.000,- Dette skyldes i første rekke uklarheter rundt etableringen av Geitmyra matkultursenter, som resulterte i en ekstraregning på 50.000,- for kommunen.

Prisen samarbeidspartnerne hadde satt på sine kurs var gjennomsnittlig 75.000,- per uke/30 elever. Kost per elev for ei uke var gjennomsnittlig på ca. 2400,-.

Tilbakemeldinger

Tilbakemeldingen fra elever, foresatte og samarbeidspartnere er nesten utelukkende positive.

I etterkant av sommerskolen ble det sendt ut en enkel spørreundersøkelse til elevene. 122 elever svarte på denne. På en skala fra 1 til 10 scorer de «Hvor gøy synes du det var å delta på sommerskolen?» til 9,13. På samme skala scorer de «Hvor mye lærte du på sommerskolen?» til 8,32. På spørsmålet «Hva ville du forandret ved sommerskolen?» svarer 72 av 122 «Ingenting».

Samtidig med utsendelse av spørreundersøkelsen ble foresatte oppfordret til å sende tilbakemeldinger per e-post. 13 foreldre gjorde det. Samtlige tilbakemeldinger er positive. I tillegg har en rekke foresatte sendt SMSer med hyggelige tilbakemeldinger. Blant det som trekkes fram i tilbakemeldingene er: læringsinnhold, organisering og tilrettelegging, samt at dette er et godt tiltak for å gjøre gjennomføringen av en lang sommerferie noe lettere.

Samtlige av samarbeidspartnerne som holdt kurs, hadde en positiv opplevelse av dette, og vil gjerne være med å utvikle Sommerskolen Kristiansand videre.

Ledelsen ved Grim skole er positive til å ha vært base for sommerskolen disse to årene. De gir uttrykk for at det i år har vært mindre belastning fordi man gjorde seg noen erfaringer i fjor. I år falt den siste uka av sommerskolen sammen med planleggingsdager for skolen. Dette opplevdes uheldig av noen lærere.

Oppvekstdirektørens kommentarer

Opplegget rundt sommerskole i Kristiansand har vist seg å fungere meget bra. Et slikt gratis tilbud til elever føyer seg godt inn i kommunens satsing på et inkluderende læringsmiljø. Kursene har vært preget av elevaktive læringsopplevelser i fellesskap med andre.

Med tiden bør det være gode muligheter til å gradvis utvide dette tilbudet, slik at flere elever får anledning til å delta. Selv om det var få søkere fra ungdomstrinnet i 2017, som resulterte i at tilbudet gikk kun til mellomtrinnet i 2018, viser erfaringer fra blant annet sommerskolen i Drammen at de eldre elevene kommer etter hvert, når tilbudet blir bedre kjent.

Sommerskolens samarbeidspartnere har i stor grad vist at de evner å tilby læringsopplevelser som appellerer til målgruppen og byr på læring på en annerledes måte. I lys av den pågående fagfornyelsen vil det fremover være ønskelig å jobbe videre med nåværende og nye samarbeidspartnere, for å forankre det faglige innholdet i kursene som tilbys, i Overordnet del og i de enkelte fagplaner.

I dette arbeidet er det nødvendig å videreføre en ansvarlig leder for sommerskolen. I prøveperioden har denne lederen vært tilknyttet utviklings- og oppfølgingsavdelingen i oppvekstdirektørens stab, og dette bør videreføres skulle Sommerskolen Kristiansand bli en permanent ordning.

Regnskapet for sommerskolen i 2018 viser at 1 million rekker akkurat til det aktivitetsnivået skolen har hatt denne sommeren. I tillegg var det dette året ikke behov for personlige assistenter, slik at lønnsutgiftene ble noe lavere. Om det er ønskelig med en utvidelse av aktiviteten på sommerskolen bør også budsjettet utvides.

Punkt 128/18: Høringsuttalelse fra Kristiansand kommune til Helse Sør- Øst RHF - Regional utviklingsplan 2035

Bilag

Vedtak HELSOS, 16102018, Sak 58/18, Høringsuttalelse fra Kristiansand kommune til Helse Sør- Øst RHF - Regional utviklingsplan 2035

Utkast til høringsuttalelse fra Kristiansand kommune til helse Sør Østs Regional utviklingsplan 2035

Felles høringsplattform kommunene i Agder

Oversendelsesbrev fra Helse Sør Øst RHF

Helse Sør Øst RHF Høringsutkast Regional utviklingsplan 2035

Dato 2. oktober 2018
Saksnr.: 201808314-2
Saksbehandler Janne Brunborg/Hilde Engenes

Saksgang

Helse- og sosialstyret
Formannskapet

Møtedato

16.10.2018
31.10.2018

Høringsuttalelse fra Kristiansand kommune til Helse Sør- Øst RHF - Regional utviklingsplan 2035

Sammendrag

Helse Sør- Øst har som oppfølging av *Nasjonal helse- og sykehusplan* sendt «Regional utviklingsplan 2035» på høring. Kommunene i Agder har fått høringsfrist satt til 1. november 2018, av hensyn til politisk behandling.

Den regionale utviklingsplanen angir ønsket utvikling frem mot 2035. I høringsbrev av 02.07 2018 bes høringsinstansene gi sine synspunkt til planens målsettinger, satsningsområder, framskrivninger, samt innspill som omhandler samhandling med kommunene.

Regional utviklingsplan 2035 bygger på utviklingsplanene til de lokale helseforetakene. Kristiansand kommune gjennomførte et tverrsektorielt høringsarbeid da en i mars 2018 ga høring til den lokale Utviklingsplan 2035 for Sørlandet Sykehus HF (Formannskapssak 25/18) Forslag til høringsuttalelse til Regional utviklingsplan er basert også på dette.

I forbindelse med høringsarbeidet til «Regional utviklingsplan 2035» har kommunene i Agder gjennom sitt overordnede strategiske samarbeid (KOSS), utarbeidet et grunnlag for felles innspill (vedlegg 2) Kommunene bruker dette i sine høringer til planen, i tillegg til områder de respektive kommunene ønsker å kommentere og utdype spesielt.

I forslaget til høring fra Kristiansand kommune støtter en Helse Sør- Øst på valg av målsettinger og satsningsområder:

Målformulering for utviklingen som skal finne sted frem mot 2025:

- Kvalitet i pasientbehandlingen
- Bedre helse i befolkningen, med sammenhengende innsats fra forebygging til spesialiserte helsetjenester
- God arbeidsmiljø for ansatte og mer tid til pasientbehandling
- Helsetjenester som er bærekraftige for samfunnet

En mener at Helse Sør- Øst med disse målformuleringene tydeliggjør spesialisthelsetjenestens samfunnsansvar og bygger opp om sentrale bærekraftsyn hvor en ser både miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng. Fra et kommuneperspektiv og med tanke på hovedoppdraget en har sammen med spesialisthelsetjenesten overfor brukere og pårørende, vil en spesielt bemerke vektleggingen av sammenhengende innsats på alle områder.

Helse Sør-Øst har valgt fire satsningsområder i planperioden:

1. Nye arbeidsformer og bedre bruk av teknologi – mer brukerstyring
2. Samarbeid om de som trenger det mest – integrerte helsetjenester
3. Redusere uønsket variasjon – samvalg knyttes til uønsket variasjon
4. Ta tiden tilbake – mer tid til pasientrettet arbeid

I forslaget til høringsuttalelse støttes valg av satsningsområder. En mener disse speiler utfordringsbildet på en god måte, både på kort sikt og frem mot 2035, og underbygger ambisjonen om at spesialisthelsetjenesten i større grad skal bidra til at pasienter kan få oppfølging og behandling utenfor sykehus, at det utvikles fleksible og nye måter å løse oppgavene på og at nye samarbeidsformer utvikles. Det påpekes at satsingene krever gode strategier og prosesser for samhandling med kommunene. Dette kommenteres mer inngående på flere områder.

I forslaget til høringsuttalelse fremholdes forhold som er av særskilt betydning for kommunen når det gjelder egen region. Dette gjelder ambisjonene omkring universitetssykehus og investeringsbehovet i tilknytning til de prekære forholdene ved akutt- og intensivtilbudet ved Sørlandet Sykehus HF, Kristiansand (SSK). Når det gjelder fremtidsrettet utvikling av bygg og investeringsbehov gis det anbefalinger om at det regionale helseforetaket ser på strategier og modeller for mer innovative løsninger der en også vurderer mulighetsrom i samhandlingen mellom sykehus, kommuner og private aktører.

Forslag til vedtak

1. Formannskapet slutter seg til forslag til høringsuttalelse til Helse Sør-Øst RHF's «Regional utviklingsplan 2035»
2. Formannskapet understreker behovet for at Sørlandet Sykehus, Kristiansand (SSK) sikres nødvendige investeringer til nytt akutt- og intensivbygg
3. Formannskapet slutter seg til at Kristiansand kommune aktivt støtter ambisjoner om universitetssykehus på Agder

Ragnar Evensen
Konst. rådmann

Wenche P. Dehli
Helse- og sosialdirektør

Vedlegg:

1. Høringsuttalelse fra Kristiansand kommune til Helse Sør-Øst RHF, forslag
2. Felles høringsplattform for kommunene i Agder
3. Oversendelsesbrev fra Helse Sør-Øst RHF
4. Helse Sør-Øst: Høringsutkast til Regional utviklingsplan 2035

1. Bakgrunn for saken

Helse Sør- Øst har sendt Regional utviklingsplan 2035 på høring. Kristiansand kommune har fått høringsfrist satt til 1. november 2018, av hensyn til politisk behandling.

Den regionale utviklingsplanen angir ønsket utvikling på kort sikt og frem mot 2035. I høringsbrev av 02.07 2018 bes høringsinstansene gi sine synspunkt til utviklingsplanens målsettinger, satsningsområder, framskrivninger, samt innspill som omhandler samhandling med kommunene. Kristiansand kommune fremholder også forhold av særskilt betydning for egen region.

Helse Sør- Øst bygger Regional utviklingsplan 2035 på utviklingsplanene til de lokale helseforetakene. Kristiansand kommune gjennomførte et tverrsektorielt høringsarbeid da en i mars 2018 ga høring til den lokale Utviklingsplan 2035 for Sørlandet Sykehus HF. Høringsuttalelsen ble behandlet i helse- og sosialstyret, oppvekststyret og by- og miljøutvalget før endelig behandling i formannskapet 7. mars 2018, sak 25/18. Høringsuttalelsen til Helse Sør- Østs Regional utviklingsplan 2035, baserer seg derfor også i stor grad på det tverrsektorielle arbeidet som ble gjort opp mot den lokale utviklingsplanen.

I forbindelse med høringsarbeidet til Helse Sør-Østs «Regional utviklingsplan 2035» har kommunene i Agder gjennom et overordnet strategisk samarbeid, utarbeidet et grunnlag for felles innspill. Kommunene bruker dette i sine høringer til planen, i tillegg til områder de respektive kommunene særskilt ønsker å kommentere og utdype.

2. Innspill til hovedområder i planen

Regional utviklingsplan 2035 omhandler valgte målsettinger, satsningsområdene og inneholder også framskrivninger av behov. Helse Sør- Øst ber om høringsinstansenes syn på dette, samt innspill som omhandler samhandling med kommunene. Kristiansand kommune fremholder også forhold av særskilt betydning for egen region.

2.1 Planens mål og satsningsområder

Kristiansand kommune støtter Helse Sør- Østs valg av målformulering for utviklingen som skal finne sted frem mot 2025:

- Kvalitet i pasientbehandlingen
- Bedre helse i befolkningen, med sammenhengende innsats fra forebygging til spesialiserte helsetjenester
- God arbeidsmiljø for ansatte og mer tid til pasientbehandling
- Helsetjenester som er bærekraftige for samfunnet

Med disse målformuleringene tydeliggjør Helse Sør- Øst spesialisthelsetjenestens samfunnsansvar og bygger opp om sentrale bærekraftensyn hvor en ser både miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng. Fra et kommuneperspektiv og med tanke på hovedoppdraget en har sammen med spesialisthelsetjenesten overfor brukere og pårørende, vil en spesielt bemerke vektleggingen av sammenhengende innsats på alle områder. Dette er svært positivt.

Helse Sør-Øst har valgt fire satsningsområder i planperioden:

1. Nye arbeidsformer og bedre bruk av teknologi – mer brukerstyring
2. Samarbeid om de som trenger det mest – integrerte helsetjenester
3. Redusere uønsket variasjon – samvalg knyttes til uønsket variasjon
4. Ta tiden tilbake – mer tid til pasientrettet arbeid

Kristiansand kommune støtter valg av satsningsområder og mener disse spiller utfordringsbildet på en god måte, både på kort sikt og frem mot 2025. Helse Sør-Øst understreker i sitt oversendelsesbrev ambisjonen om at spesialisthelsetjenesten i større grad skal bidra til at pasienter kan få oppfølging og behandling utenfor sykehus, at det utvikles fleksible og nye måter å løse oppgavene på og at nye samarbeidsformer utvikles. Kristiansand kommune ser at innsats på områdene som er valgt, kan trekke spesialisthelsetjenesten i ønsket retning – forutsatt at en har gode strategier og prosesser for samhandling med kommunene.

2.2 Samhandling og utvikling

Bærekraftig metodeutvikling og samhandling

Det er positivt at man går fra å ha fokus på «oppgaveoverføring til kommunene» til endret kurs i retning av integrerte helsetjenester, arenafleksible tjenester, ikke-diagnosespesifikke tiltak, tverrfaglig og teambasert metodikk. Dette er fremtidsrettede tilnærminger som i større grad kan gi pasienter og pårørende tjenester som er effektive og av god kvalitet - fra begge forvaltningsnivå. Utviklingsretningen forutsetter tett samhandling mellom sykehus og kommuner, både når det gjelder planlegging og gjennomføring. Kristiansand kommune vil påpeke betydningen av fremtidig organisasjons- og ledelsesutvikling, tilpasset felles utfordringsbilde. Felles lederutviklingsprogrammer bør vurderes.

Behov for samordning og prioritering på overordnet nivå

Når det gjelder langtidsplanlegging er både spesialisthelsetjenesten og kommunene avhengig av god samordning, koordinert prioritering og målrettet innsats fra nasjonalt hold. Dette vil gjøre partene i bedre stand til å foreta viktige prioriteringer sammen, noe som blir stadig viktigere og mer utfordrende. Plandokumentet bør i større grad tydeliggjøre områder der behovet er stort for samordning og samsvar i nasjonale styringslinjer – mellom ulike departement og direktorat som har ulike og overlappende ansvarsområder.

Pilotsamarbeid

Innenfor satsingsområdet: «**Samarbeid om de som trenger det mest**» (jfr punkt 2.2 Oppgavedeling og samhandling) ønsker kommunene på Agder i samarbeid med Sørlandet sykehus HF å gripe muligheten til å utvikle pilotprosjekt på følgende tre områder:

- **Velferdsteknologi:** Avstandsoppfølging av kronikere gjennom videreutvikling av Telma (WWW.telma.no)
- **Rus- og psykisk helsefeltet:** Brukere med alvorlige psykiske lidelser, rusmiddelavhengighet og atferdsutfordringer, i tråd med satsingsområdet i Regional samhandlingsmelding på psykisk helse- og rusfeltet i Agder.
- **Somatiske tjenester:** Pilot mellom en av SSHFS lokasjoner og omkringliggende kommuner, fortrinnsvis SSHF – Flekkefjord og Listerkommunene

I forbindelse med pilotering ønsker man å vurdere utvikling av styringssystemer, finansielle modeller og økonomiske incentivordninger som stimulerer til innovasjon og aktivitet i tråd med nasjonale målsettinger på helsefeltet for å sikre bærekraft

2.3 Rekruttering

Helsesektoren vil møte alvorlige rekrutteringsutfordringer fremover. Det er uheldig at man i planutkastet omtaler dette som en konkurransesituasjon. Det blir tvertom viktig å legge til rette for felles rekrutteringsstrategier. I forbindelse med at Kristiansand kommune utarbeidet plan for helse- og omsorgstjenester var Sørlandet sykehus HF invitert med i planprosessen på sentrale innsatsområde som vil kreve felles, langsiktig planlegging. Man ble blant annet enige om å utvikle felles rekrutteringsstrategier for bedre å løse de store rekrutteringsutfordringene som også Agder vil stå overfor.

I utviklingsplanen drøfter og vurderer Helse Sør-Øst riktig bruk av eksisterende kompetanse. Det vil være en styrke om planen også tar opp i seg fremtidig behov for utnytte også annen kompetanse enn tradisjonelle helseutdanninger for å løse utfordringene.

2.4 FoUI

Det er en overordnet ambisjon om at Agder skal være en forsknings- og kunnskapintensiv region. På helsefeltet krever dette tett samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten, kommuner og universitet. Det hadde vært ønskelig at utviklingsplanen skisserer en tydeligere, overordnet strategi som uttrykker hvordan en fremover ønsker å legge til rette for forskningsinnsats i tilknytning til de ulike helseforetakene lokalt. Punkt 2.14 er vanskelig tilgjengelig og ambisjonsnivået fremstår uklart.

Samarbeid om forskning og utdanning

Regional utviklingsplan har som målsetting å bidra til å styrke forskningssvake områder. ¹Samhandlingsforskning er et eksempel på et forskningssvakt område som en vil anbefale å gi prioritet. I tillegg vil en understreke behovet for forskning knyttet til effekt – kvalitativt og ressursmessig - ved innføring av ny teknologi og gevinstrealisering

Helse Sør- Østs Regionale utviklingsplan beskriver behov for inngående samarbeid innen innovasjon, kvalitetssikring og forskning mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten. Dette støttes. På denne bakgrunn vil det være naturlig at planen i større grad omtaler kommunen som en sentral samarbeidspart. En vil understreke behovet for inngående samarbeid når det gjelder å utvikle gode digitale systemer for data som kan inngå i kvalitetsregistre, og som kan bidra til klinisk beslutningsstøtte. Innovasjon og utprøving av nye arbeidsformer med kommunene må inkludere følgeforskning.

Det er positivt at man trekker frem behovet for økt samhandling med utdanningsinstitusjonene. Denne samhandlingen bør også foregå i samarbeid med kommunene. Dette er et trekant-samarbeid som vil bli stadig viktigere og en bør ha godt formulerte mål og strategier på dette området.

I punkt 2.1 er telemedisinprosjektet United 4Health omtalt. Dette prosjektet er avsluttet, mens prosjektet Felles Telemedisinsk Løsning Agder (TELMA) bygger på erfaringene gjort i U4H - prosjektet. TELMA er et NFR- prosjekt mellom kommunene Kristiansand, Farsund og Arendal, Sørlandet Sykehus, Universitetet i Agder og Karde. Det har som ambisjon å etablere en felles telemedisinsk løsning for alle 30 kommuner på Agder som leverer gode helsetjenester med mindre bruk av helsepersonellressurser. WWW.telma.no Alle Agder-kommunene inngår i de to nasjonale velferdsteknologiprogrammene med fokus på henholdsvis trykkghesteknologi og avstandsoppfølging.

¹ ” Samhandlingsforskning er forskning der en i et pasientforløpsperspektiv skal etablere ny kunnskap om hvordan organisatoriske, kulturelle, økonomiske, teknologiske og kompetansemessige suksesskriterier og barrierer i tjenesten(e) virker for å understøtte samhandlingsreformens målsettinger”.

2.4.1 Universitetssykehus

I høringsen til Sørlandet sykehus HF's utviklingsplan 2035 i mars 2018 støttet Kristiansand kommune sykehuset i deres utredningsarbeid med ambisjon om å bli et universitetssykehus. Det er flere årsaker til at Kristiansand kommune støtter opp om ambisjonene. Det har sammenheng med både lokale forhold og nye nasjonale signaler.

Erfaringer fra andre steder viser at utdanning lokalt bidrar til bedre rekruttering og kvalitet, noe som også vil ha innvirkning på kommunenes rekrutteringssituasjon spesielt når det gjelder allmennleger. Kristiansand kommune vil peke på at det er betydelig kompetanse i allmennmedisin og samfunnsmedisin (inkludert aktiv forskning) i regionen. Ambisjonen om universitetssykehus vil kunne skape en sterk kobling mot kommunehelsetjenesten, gjennom felles ansvar for utdanning og muligheter for å bygge felles forskningsmiljø. Agder kan i fellesskap ta større ansvar for egen rekruttering.

En ambisjon om å bli universitetssykehus vil omfatte alle sykehusets virksomheter i Arendal, Flekkefjord og Kristiansand og alle øvrige lokalisasjoner for psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Ambisjonen vil også kunne ha en viktig samlende funksjon for det lokale foretaket.

I juni 2018 nedsatte Kunnskapsdepartementet en arbeidsgruppe som skal se på mulighetene for å øke antall studieplasser for medisin i Norge. Dette representerer et skifte i den nasjonale utdanningspolitikken, som lenge har vært at antall studieplasser ikke skal økes. Status i dag er at 46 % av norske medisinerstudenter studerer i utlandet, fordelt på hele 66 ulike universitet. Mandatet fra Kunnskapsdepartementet åpner helt nye mulighetsrom. Dette er et eksempel på at forutsetningene og de fremtidige løsninger innenfor feltet har endret seg og disse perspektivene vil en anbefale at den regionale planen tar opp i seg. En bør regionalt tenke nytt, innovativt og fremtidsrettet.

En ønsker å bidra til å øke utdanningskapasiteten for leger i Norge, og samtidig finne en egen rolle og en egen plass for et universitetssykehus som tilfører helsetjenesten i Norge noe nytt. En vil ha mulighet for å utvikle en modell med utgangspunkt i landsdelens særlige utfordringer innen levekår, og en vil kunne ta i bruk de sterke fagmiljøene innen teknologi og e-helse i regionen.

Det er et betydelig engasjement i regionen, utover sykehuset, for at Agder skal få et universitetssykehus (<http://www.regionplanagder.no/media/7108551/Referat-Soerlandsraadet-til-godkjenning.pdf>)

Kristiansand kommune støtter på denne bakgrunn fortsatt ambisjonen om universitetssykehus og vil aktivt bidra til dette.

2.5 Framskrivning og tjenesteutvikling

Endringer i befolkningssammensetning og tjenesteutvikling

Den demografiske utviklingen beskrives i kap.4. En er imidlertid usikre på om endringene i befolkningsutvikling og sykdomsbilde, med hensyn til den kraftige økningen man får blant de eldste eldre er tilstrekkelig hensyntatt når man fremskriver behovet for henholdsvis døgn- og ambulante tilbud. Andelen av de eldste eldre kommer til å øke mest og en er usikker på om en i framskrivningene har tatt tilstrekkelig hensyn til endringene dette vil gi i sykdomsbildet, særlig med hensyn til demensforekomst og kompleksitet i sykdomsbildet.

Det er imidlertid svært positivt og riktig at det regionale helseforetaket ikke lengre legger til grunn oppgaveoverføring mellom kommuner og sykehus i framskrivningsmodellen.

2.5.1 Psykisk helse- og rusfeltet

På psykisk helse- og rusfeltet er Kristiansand kommune opptatt av at sykehuset sikrer den vedtatte strategien med å prioritere psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) slik at tjenestetilbudet skal komme opp på nivå med øvrige spesialisthelsetjenester, jfr boks 3 og 4 side 14 og 15. Kristiansand kommune har i høringen til Sørlandet sykehus HF's utviklingsplan 2035 uttrykt bekymring for utviklingen i sengekapasitet både på voksen- og på barn/unge-feltet. En har også påpekt viktigheten av at kapasitetsutvikling og vurderinger knyttet til ambulante tjenester og døgntilbud, skjer i samarbeid med kommunene.

2.5.2 Rehabilitering

En støtter retningen som skisseres på dette fagområdet. Det er svært viktig at behovet for tett samhandling på dette feltet kommer tydelig frem. Det fremkommer i punkt 2.5 *Rehabilitering* at det er stor variasjon i rehabiliteringstilbudet i de ulike helseforetakene. Den nasjonale opptrappingsplanen for rehabilitering skisserer anbefalt oppgavefordeling mellom nivåene når det gjelder kronikergrupper og pasienter med ervervede skader. I Boks 5 hvor Helse Sør-Øst angir utviklingsretning, vil en derfor anbefale at strategien om generell nedbygging av rehabilitering i spesialisthelsetjenesten ikke står uten ytterligere konkretisering.

2.5.3 Forebygging

Det er positivt at en ønsker en mer bevisst satsing på forebygging, jfr. kap 2.11. En vil imidlertid anbefale at Helse Sør-Øst konkretiserer og peker på prioriterte områder - med utgangspunkt i utfordringsfordringsbildet. Dette vil også angi en tydelig retning på samhandlingen med kommunene på forebyggingsfeltet.

Det er positivt at antibiotikaresistens omtales særskilt. Det er viktig at det utarbeides gode strategier for samhandling med kommunene, siden fastlegetjenesten vil være sentral i dette arbeidet.

2.5.4 Andre særskilte hensyn

Planen synliggjør i for liten grad hensynet til mindre kommuner med lang reiseavstand til sykehuset i forbindelse med planlegging og utvikling av polikliniske tjenester, ambulant virksomhet, økt grad av avstandsoppfølging og ny teknologi. Det er viktig å sikre ulike tilnærminger som også ivaretar distriktene og målsettingen om likeverdige tjenester og unngå uønskede variasjoner.

Teknologi og nye arbeidsformer har en sentral plass i utviklingsplanen. Dette er viktige utviklingsområder. Det er imidlertid vanskelig å forutse effekter av innføring av ny teknologi. Høringsdokumentet signaliserer en teknologioptimisme samtidig som man vet retrospektivt, at innføring av ny teknologi har ført til ekspansjon av helsetjenester. Det er viktig å ha gode strategier for å fange opp endringer og effekter det vil få både på etterspørselen etter tjenester, tilgjengelighet, variasjon og ikke minst sett opp mot ønsket om mer brukerstyring i pasientens helsetjeneste. Noe av det samme vil gjelde for integrerte tjenester til innbyggere som har kroniske lidelser og flere sykdommer samtidig, hvor utviklingsplanen i stor grad beskriver ulike modeller fra utlandet med forventet stor effekt. Samhandling med kommunene om utvikling og utprøving vil være avgjørende. Erfaringer helseforetak og kommuner allerede har gjort seg fra denne type samhandling og tjenesteutvikling lokalt, må sikres.

Avtalespesialistene utgjør en viktig del av spesialisthelsetjenesten. En savner en retning i utviklingsplanen som kan gi de lokale helseforetakene større innflytelse når det gjelder avtaleinngåelser slik at en kan sikre forpliktende samarbeidsstrukturer, prioritering, dimensjonering og sammensetning av ulike spesialiteter basert på lokale behov.

Samhandling med kommunene, herunder fastlegetjenesten vil også være viktig i tilknytning til dette.

Kristiansand kommune savner at planen ikke omhandler barn- og ungdomstet særskilt.

2.6 Bygg og arealutvikling

2.6.1 Akutt- og intensivtilbud

Helse- Sør- Øst vil ha sykehusbygg som er funksjonelle og utvikles i tråd med endrede behov i pasientforløpet. (Pkt. 2.17 Boks 17, side 40) I denne sammenhengen vil en påpeke den kritiske situasjonen Sørlandet Sykehus HF er i ved akutt- og intensivtilbudet i Kristiansand. Det fremkommer av den lokale utviklingsplanen at situasjonen med hensyn til kapasitet og lokaliteter ved akutt- og intensivavdelingen ved sykehuset i Kristiansand (SSK) er alvorlig. Allerede i dag trues pasientsikkerheten. Dette er en situasjon som i stor grad ikke kan avhjelpes ved akuttavdelingene i Arendal og Flekkefjord.

Dagens akuttmottak er ikke dimensjonert for hverken dagens pasientstrøm eller forventet pasientstrøm de neste 15-20 årene og trenger større og mer funksjonelle arealer. For akuttmottaket er situasjonen kritisk da pasientinnkomster har økt fra ca 15.000 i 1990 til ca 28 000 i 2016. Foreløpige tall for 2018 viser at akuttmottaket vil ta imot over 30 000 pasienter inneværende år. Det er samtidig kraftig økning i kritisk syke pasienter. Vanskelige arbeidsforhold gjør det svært krevende å gi et forsvarlig medisinsk tilbud, hvilket også innebærer en betydelig økt pasientrisiko De kortsiktige løsningene som nå initieres løser på ingen måte situasjonen på sikt. Behovet for investering i nytt akuttbygg ved SSK er presserende. Tidshorisonen for å muliggjøre denne investeringen er for lang.

For Kristiansand kommune er det helt avgjørende å ha et sykehus som kan tilby akutt- og tilhørende funksjoner som kan dekke befolkningen i Agders behov på en tilfredsstillende måte. Kristiansand kommune vil sterkt understreke behovet for at investeringer til et nytt akuttbygg får høyeste prioritet.

Sørlandet Sykehus HF gjennomfører en mulighetsstudie for nytt akuttbygg. Når det gjelder fremtidsrettet utvikling av bygg og investeringsbehov vil en anbefale at det regionale helseforetaket ser på strategier og modeller for mer innovative løsninger der en også vurderer mulighetsrom i samhandlingen mellom sykehus, kommuner og private aktører.

2.6.2 Bærekraftig byutvikling

Kristiansand kommune vil berømme Helse Sør- Øst for at utviklingsplanen omhandler spesialisthelsetjenestens samfunnsansvar og hensynet til sentrale bærekraftsprinsipper. I kap 3.1 berøres mange sentrale problemstillinger blant annet relatert til miljø- og klimahensyn. Helse Sør- Øst kunne her med fordel formulert strategier også knyttet til bærekraftig byutvikling. Som eiendoms- og byggforvalter er sykehusenes rolle i areal- og byutvikling ikke uten betydning.

Et eksempel på denne dimensjonen er utviklingen av helsebyen Eg i Kristiansand, hvor kommunen har tilrettelagt for videreutvikling av sykehusområdet gjennom et strategisk utviklingsarbeid som involverer flere samfunnssektorer og engasjerer sentrale aktører i hele regionen. Sykehusets virksomheter, kommunale helse- og velferdstjenester og universitetet er sammen med private aktører sentrale i arbeidet. Det helsefaglige kompetansemiljøet i Kristiansand knyttet til Sørlandet sykehus, kommunen og UiA styrkes og videreutvikles. Helsebyen Eg's geografiske nærhet til UiA er sentral for å bidra til synergieffektene innen forskning, kompetanseutvikling og etablering av helserelatert næringsvirksomhet. En konsentrasjon av helsefaglige virksomheter på Eg kan skape mer forskning, utvikling og innovasjon i regionen og bidra til dette. Et sykehus som skal være attraktivt for ansatte, pasienter og besøkende, er anbefalt å ligge godt integrert i en bystruktur med korte avstander og god tilgjengelighet til kollektivtransport og boområder.

Hensynet til bærekraftig by- og tjenesteutvikling, felles rekrutteringsbehov og utvikling av robuste kompetansemiljøer tilsier at man regionalt bør ha gode strategier for samarbeidsutvikling og planlegging med sentrale samfunnsaktører. Utviklingsplanen har et stort fokus på klima – og miljøhensyn. Dette er bra, men en savner at Helse Sør-Øst ikke har en tydeligere formulert overordnet strategi når det gjelder å bidra til samfunns- og byutvikling som tar hensyn til globale megatrender både når det gjelder demografiske endringer, klimaendringer, globalisering, urbanisering og digitalisering.

Punkt 129/18: Vurdering av miljøkrav til idretts- og kulturarrangementer

Bilag

Vedtak KULTUR, 26092018, Sak 75/18, Vurdering av miljøkrav til idretts- og kulturarrangementer

Vedtak BYUTVIK, 18102018, Sak 182/18, Vurdering av miljøkrav til idretts- og kulturarrangementer

Dato 11. september 2018
Saksnr.: 201813080-1
Saksbehandler Anne-Lene Semb

Saksgang
Kulturstyret
By- og miljøutvalget
Formannskapet

Møtedato
26.09.2018
18.10.2018
31.10.2018

Vurdering av miljøkrav til idretts- og kulturarrangementer

I forbindelse med behandling av handlingsplan mot marin forsøpling i bystyret 23.5.2018 ble følgende oversendelsesforslag vedtatt:

«Vi ber administrasjonen vurdere hvordan man kan legge inn miljøkrav (spesielt med tanke på forsøpling) når det tildeles støtte til idretts- og kulturarrangementer.»

Det er en rekke store arrangementer i byen som ikke mottar støtte fra kommunen, for eksempel Palmesus og Ravnedalen Live. Kulturdirektøren mener derfor problemstillingen heller bør vurderes i forbindelse med kommunens *utleie* av arealer, idrettshaller og -anlegg, enn å knytte eventuelle krav til tildelingen av tilskudd. På den måten vil man nå ut til flere, også de største arrangørene som ikke mottar støtte av kommunen.

Praksis i dag

I eksisterende tilskuddsordninger til festivaler og arrangementer stiller det i dag ingen miljøkrav for å motta støtte.

I leieavtalen for offentlig uterom stilles følgende krav:

«Alt av utstyr og søppel må fjernes innen leieperioden utgår. Eventuelle skader på anlegget må leier utbedre i henhold til kommunens anvisning, eller kommunen utbedrer på leiers regning. Hvis anlegget ikke er ryddet eller tilbakestilt til den stand anlegget var da leieperioden startet, vil det påløpe et gebyr på kr. 10 000 pr. dag.»

I leieavtalen for idrettsanlegg er det stilt følgende miljøkrav i punkt 6:

«Ved bruk av kommunens anlegg skal det tas miljøhensyn. Anlegget skal ryddes etter endt leietid/treningstid slik at det er klargjort for neste leietaker. Ved større arrangementer er leietaker ansvarlig for fjerning av søppel hvis ikke annet er avtalt. Leietaker oppfordres til å informere deltakere om å benytte søppeldunker som er satt ut. Manglende rydding som medfører utrykning og eventuelt merarbeid for teknisk personell, vil bli fakturert med minimum to timer i henhold til vedtatte satser. Manglende rydding kan føre til opphør av tildelt treningstid i samråd med Kristiansand Idrettsråd.»

Tydligere miljøkrav til arrangører

Det er satt i gang et arbeid med å stille tydeligere miljøkrav til arrangører i kommunen. En tverrfaglig arbeidsgruppe har siden april 2018 jobbet med nye retningslinjer for bruk av offentlig uterom for arrangementer. Gruppen er enig i at det må stilles tydeligere miljøkrav til arrangementer i offentlig uterom og haller, og det samarbeides med miljørådgiver i by- og samfunnsenheten om dette. Følgende krav er foreslått i retningslinjene:

1. Utstyr, installasjoner og materiale skal fjernes fra byrommet umiddelbart etter endt arrangement. Dette inkluderer søppel, plakater og tilsvarende.
2. Leietaker må sørge for å ha tilstrekkelig med søppeldunker på uteområdet. Det forventes at større arrangementer kildesorterer avfall.
3. Store mengder frityr- og matolje skal levers til avfallsmottak.
4. Leietaker er også ansvarlig for at nødvendig renhold finner sted og at området holdes rent og ryddig under og etter arrangementet.
5. Faststrøm skal brukes framfor strøm fra aggregat, så langt det lar seg gjøre.
6. Bruk av heliums-ballonger og konfetti er ikke tillatt.
7. Kommunen oppfordrer leietaker til å ha en tydelig miljøprofil på arrangementet.

Retningslinjene skal ut på høring 1. oktober og behandles politisk i desember 2018.

Kommentar til punkt 3: For å gjøre det lettere og mer attraktivt for arrangementene å koble seg på faststrøm, vil dette innebære økte utgifter på budsjettet til Ingeniørvesenet.

Miljøtiltak og samarbeid mellom kommune og arrangører

I forbindelse med oversendelsesforslaget har kulturdirektøren tatt initiativ til to tverrfaglige arbeidsgruppemøter. Arbeidsgruppen har bestått av representanter fra Arrangementskontoret, Parkvesenet, Ingeniørvesenet, By- og samfunnsenheten og Kulturdirektørens stab. Gruppen har hatt gode konstruktive samtaler og er enige om at det bør arbeides mer tverrfaglig innenfor dette området. Gruppen vil samles ved behov for endring av rutiner.

I samtaler med byens arrangører kommer det tydelig frem et ønske om at kommunen i større grad må legge bedre til rette for at arrangørene skal kunne drive mer miljøvennlig. Satsing og fokus på miljø er ikke noe arrangørene kan gjøre alene, og de ønsker mer dialog og et tettere samarbeid med kommunen.

Gruppen har utarbeidet flere konkrete tiltak som kan styrke miljøfokus internt i kommunen og eksternt hos arrangørene i byen:

1. Se på mulighetene for å legge til rette for faststrøm på de mest brukte uterommene og oppkobling på kommunens avløpsnett for store arrangementer.
2. Sette miljøtiltak som fast tema på kommunens halvårsmøter med Arrangementsgruppa hvor byens største arrangementer møter fast.
3. Arrangere gratis miljøkurs for byens arrangører og festivaler i samarbeid med for eksempel Miljøfyrtårn.
4. Redigere leieavtaler for uterom og idrettsanlegg og stille tydeligere miljøkrav som speiler retningslinjene
5. Oppfordre i retningslinjer til tilskuddsordninger til festivaler og arrangementer å ha en tydelig miljøprofil

Forslag til vedtak

Formannskapet tar redegjørelsen til orientering.

Ragnar Evensen
rådmann

Stein Tore Sorthe
kulturdirektør

Vedlegg: ingen

Punkt 130/18: Utbyggingsavtale Marviksletta B2

Bilag

Vedtak KOMMUN, 23102018, Sak 80/18, Utbyggingsavtale Marviksletta B2

Avtalehøringsforslag1

Dato 2. oktober 2018
Saksnr.: 201714760-5
Saksbehandler Harald Karlsen

Saksgang
Kommunalutvalget
Formannskapet

Møtedato
23.10.2018
31.10.2018

Utbyggingsavtale Marviksletta B2

Sammendrag

Forslag til utbyggingsavtale for Marviksletta B2 er behandlet av formannskapet 13.06.2018.

Formannskapet vedtok å legge forslag til avtale ut på høring. Høringsperioden ble satt til 22.06.18 – 20.08.2018

Det er ikke mottatt noen høringstillatelser.

Etter høringen er avtale korrigert ift justeringer som er besluttet for utbyggingsavtale for Marviksletta senterområde delfelt 5 og 6 og som er behandlet av formannskapet i møte 26.09.18. (Avtaleprinsipper for områdeplan Marviksletta).

I forbindelse med bystyrets behandling av reguleringsplan for Marviksletta B2, er det fattet følgende vedtak:

«Det skal tilrettelegges for lave klimagassutslipp og høye miljøambisjoner. Dette gjelder bl.a ift. transport, energibruk og materialbruk».

Det er ifm behandling av forslag til avtale i formannskapet, redgjort for at denne type vedtak / krav som hovedregel bør fremsettes før den endelig planbehandling.

I avtalen er allikevel vedtaket søkt innarbeidet gjennom ett nytt punkt 4.13.

Utover dette er standard avtale og politikk lagt til grunn for avtaleinngåelsen.

Forslag til vedtak

[Forslag til utbyggingsavtale for Marviksletta B2 vedtas](#)

Ragnar Evensen
Rådmann

Terje Lilletvedt
Teknisk direktør

Vedlegg:
Utbyggingsavtale Marviksletta B2 utkast datert 20.09.2018

Bakgrunn for saken

Området Marviksletta B2 inngår som ett av flere utbyggingsområder innefor områdeplan for Marviksletta.

I sak for utbyggingsavtale for Senterområdet S2 er forslag til avtaleprinsipper for områdeplanen drøftet. I korte trekk innebærer dette følgende:

Rekkefølgekrav satt til overordnet plan for hovedinfrastruktur videreføres i detaljreguleringsplaner for området. Definerte hovedanlegg er forutsatt å ha kommunen / det offentlige som planlegger og gjennomfører av tiltaket. Dette omfatter følgende anlegg:

- Østre Ringvei
- Ny Vige Havnevei
- Planlegger og tilrettelegger av Torg
- Nærmiljøanlegg ved Wilds Minne skole og OF5
- Kongsgård Alle
- Omlegging av Hovedinfrastruktur for VA.

Det er lagt til grunn at utbygger av delfelt bidrar økonomisk for gjennomføring av de omtalte hovedtiltakene.

Bidrag til hovedanleggene er differensiert etter BRA og formål:

- Kr 953 for Boligformål
- Kr 674 for forretning/ kontor
- Kr 411 for lager/industri

Utbygger vil dermed dekke en forholdsmessige andel av hovedtiltak.

Det enkelte utbyggingsområde-/felt er selv forutsatt å ivareta øvrige krav til utbyggingen mht tilrettelegging av felles- og interne tiltak. Dette i samsvar med kommunes vedtatt / gjeldende utbyggingspolitikk.

Standard utbyggingsavtale og forutsetninger i denne, er lagt til grunn ifm utbygging av utbyggingsfelt-/områder.

Utbygger av B2 har akseptert underlag for avtale og skisserte bidrag. De har og akseptert de korrigeringer som er gjort ifm høringsrunden.

Det er Kongsgård Park as som skal forestå utbyggingen av området B2.

I avtalen inngår selve delområdet og tilliggende grøntområder langsmed Prestebekken.

Utbygger legger til grunn at området bygges ut i 3 etapper. Dette er angitt i vedlegg til avtalen.

Utbygger har i egne underliggende avtaler sikret seg rett til avgrenset område.

Områder som er avsatt til veiareal for nye Østre Ringvei skal utbygger vederlagsfritt overføre til kommunen det offentlige ifm realisering av utbyggingsområdet.

Utbygger vil forestå all planlegging og gjennomføring av tiltak innenfor avgrenset område.

Det er lagt til grunn at dato for ferdigstillelse for tekniske anlegg og grøntanlegg skal avklares ifm utbygging av de enkelte trinn.

Utbygger vil iht standard politikk/avtale ha utpekingsrett til boliger i området. Salgsbetingelser og oversikt over boliger skal derfor drøftes og være godkjent av kommunen før området kan igangsettes.

Områdeplanen åpner opp for etablering av ca 9100 m² BRA innenfor B2. Dette er det antall BRA området B2 skal innbetale bidrag for.

Utbygger skal iht standard utbyggingspolitikk stille garanti for de anlegg og betalingsforpliktelser som utbygger skal gjennomføre ifm utbyggingen.

Det er avtalt en egen betalingsplan for området. Denne fremgår av punkt 7.4 i avtalen.

Utbygger vil ifm utbyggingen fradele og overføre grunn (grøntanlegg / samferdselsanlegg) hefte og vederlagsfritt til kommunen.

Forslag til utbyggingsavtale er behandlet av formannskapet i møte 13.06.2018.

Forslag er lagt ut på høring, og høringsfrist er satt til 20.08.2018.

Det kom ikke inn noen høringsuttalelser i høringsperioden.

Justeringer i avtalen etter høringsrunden.

Avtalen er korrigert ift de justeringer som er forutsatt i prinsippavtalen for Marviksletta senterområde. Korrigeringsene er akseptert av utbygger.

Ifm behandlingen av forslag til avtale i formannskapet, ble det reist spørsmål til ivaretagelse av Bystyrets vedtak til reguleringsplanen:

«Det skal tilrettelegges for lave klimagassutslipp og høye miljøambisjoner. Dette gjelder bl.a ift. transport, energibruk og materialbruk».

Utbygger vil ifm en utbygging rette seg til de juridisk forpliktende og bindende dokumenter til utbyggingen.

En utbyggingsavtale skal på sin side sikre gjennomføringen av en vedtatt arealplan med tilhørende bestemmelser.

Et vedtak (ønske) fra bystyret slik angitt her, bør derfor som hovedregel innarbeides i plankrav / bestemmelser til området. Dette vil gi størst mulig forutsigbarhet for utbygger / og forutsetninger ifm realisering og gjennomføring av vedtatt plan med bestemmelser.

Det ble i møtet orientert om at plankart, bestemmelser, gjeldende Tek derfor bør legges som grunnlag for avtaleinngåelse.

Vedtaket og mulighet for ivaretagelse av bystyrets vedtak er drøftet med utbygger i høringsrunden til avtalen. Ifm en drøftelse må en legge til grunn at utbygger iht forutsetninger kan bygge ut ett prosjekt ift de hjemler som er satt plan/bestemmelser / Teknisk forskrift. Disse elementene påpekes og å ivareta bystyrets intensjon/vedtak til plan. (Utbyggingen gjennomføres sentralt, i prioritert område, i tilknytning til høyfrekvent busstrasee mm).

Etter en drøftelse er vi kommet fram til ett nytt punkt 4.13 som skal søke å ivareta vedtaket utover det som er fastsatt i reguleringsplanen.

- Sykkelparkering til boliger skal etableres under tak
- Biloppstillingsplasser i garasje tilrettelegges med ladepunkter for kjøretøy
- Det skal vurderes å etablere solseller på tak
- Utbygger vil i sin prosjektering av bygg vurdere å benytte materialer med lave klimagassutslipp.

Utover dette ar standard avtale og forutsetninger lag til grunn.

02.10.2018
Harald Karlsen

Punkt 131/18: Forslag til utbyggingsavtale Kvartal 2

Bilag

Vedtak KOMMUN, 23102018, Sak 79/18, Forslag til utbyggingsavtale Kvartal 2
omforentutbyggingsavtale

Dato 2. oktober 2018
Saksnr.: 201811126-2
Saksbehandler Harald Karlsen

Saksgang
Kommunalutvalget
Formannskapet

Møtedato
23.10.2018
31.10.2018

Forslag til utbyggingsavtale Kvartal 2

Sammendrag

Reguleringsplan for Kvartal 2 er godkjent av Bystyret 09.12.2015 sak 215. Planen åpner opp for utbygging av boliger, forretnings- og kontorlokaler med tilhørende samferdsels- og grøntanlegg. Totalt er det antydnet en utbygging av inntil 190 boenheter og ca. 3000 m² næringsareal.

Det er Kvartal 2 as som er utbygger av området.

Det er iht vedtak innledet drøftelser med utbygger for inngåelse av utbyggingsavtale.

Avtalen inngås primært for å løse planens rekkefølgekrav til grøntanlegg utenfor regulert område, tilliggende samferdselsanlegg og utbyggingsområdets egne krav til septik/va-løsninger.

Avtalen legger til grunn at kommunen forserer separering av VA- anlegg i Tordenskjoldsgate. Dette vil redusere behov for egne septik/VA løsninger i Kvartal 2, men og for andre tilliggende utbyggingsområder til Tordenskjoldsgate.

Det er ifm drøftelsene med utbygger tatt inn en forutsetning om at Kvartal 72 Nybyen og Kvartal 1 skal ha inngått avtale om innbetaling av bidrag til forsering av VA- utbyggingen i Tordenskjoldsgate.

Forslag til avtale ivaretar området krav til planlegging og gjennomføringen av et nytt vann-/parkanlegg i tilknytning til Nybyenparken.

Utbyggers bidrag til VA separeringsanlegg er satt til kr 2.0 mill. Bidraget til parkanlegg i Nybyen er satt til kr 1.8 mill.

Utover dette er standard avtale og forutsetninger i gjeldende utbyggingspolitikk lagt til grunn.

Forslag til vedtak

[Forslag til utbyggingsavtale for Kvartal 2 legges ut på høring](#)

Ragnar Evensen
Rådmann

Terje Lilletvedt
Teknisk direktør

Vedlegg: Forslag til utbyggingsavtale datert
Skriv inn vedlegg.

Bakgrunn for saken

Reguleringsplanen for Kvartal 2 er vedtatt av Bystyret i møte 09.12.2015.

Reguleringsplanen åpner opp for bygging av inntil ca. 190 boenheter og ca. 3000 m² næring. Det skal tilrettelegges for parkeringsanlegg i kjeller og utbedring av de tilliggende gater Tordenskjoldsgate, Kirkegata og Kristian IV gt. Ifm utbyggingen er det og forutsatt planlegging og tilrettelegging av kvartalslekeanlegg (vannanlegg/parkanlegg) i Nybyen.

Utbygger av området er Kvartal II as.

Forhandlingene med vedtatt utbygger er gjennomført på bakgrunn av vedtatt plan med tilhørende bestemmelser, gjeldende utbyggingspolitikk og vedtatt HP.

Det er lagt til grunn at utbygger som hovedregel skal forestå all planlegging og gjennomføring av tiltak i og i tilknytning til utbyggingsområdet.

Utbygger er og iht gjeldende politikk ansvarlig for at det er inngått avtale med alle berørte grunneiere i og i tilknytning til utbyggingsområdet.

Unntak fra standard politikk og avtale fremgår av avtalens punkt 4.8 og omfatter tiltakene:

- Kvartalslek i Nybyen
- Oppgradering av Kirkegata
- Oppgradering av Tordenskjoldsgate

Kvartalslek i Nybyen er det lagt til grunn at kommunen planlegger og opparbeider. Dette må sees i sammenheng med den vedtatte utbyggingen for Kvartal 72 Nybyen. Her er det viktig at kommunen tar en koordinerende rolle ift plan og gjennomføring av tiltak.

Utbyggingsområdets andel til planlegging og etablering av Kvartalslek i Nybyen er vurdert og beregnet i samarbeid med parkvesenet. Partene har kommet fram til at et bidrag tilsvarende kr 1.8 mill. dekker utbyggingsområdets andel i en kvartalslekefunksjon for Nybyen.

Ifølge planlagte og regulerte samferdselsanlegg er det foretatt en grensegang mellom det utbyggingsområdet skal planlegges å gjennomføre og det som kommunen/tilliggende utbyggingsområder skal/bør være ansvarlig for å gjennomføre. Grensesnittet fremgår av punkt 4.8.

Oppgradering av Tordenskjoldsgate.

Kommunen arbeider med separering av VA nettet i kvadraturen. Slik planen er nå, så ville en oppgradering av Tordenskjoldsgate ikke blitt gjennomført på mange år. Konsekvensen av dette vil være at tilliggende utbyggingsområder til Tordenskjoldsgate vil få krav til septiktankløsninger på egen grunn.

Dette ansees som en lite formålstjenlig/fremtidsrettet løsning. Ingeniørvesenet har vurdert forsering og en omprioritering av separeringen i Kvadraturen. De mener å ha kapasitet til å få planlagt og gjennomført en separering parallelt med de utbyggingene som nå er på trappene i Tordenskjoldsgate. (Kvartal 2, Kvartal 72 – Nybyen og Kvartal 1).

Forseringen og omprioriteringen vil ha en merkostnad. Ingeniørvesenet anslår merkostnaden til å utgjøre mellom kr 5-6 mill. Dersom forsering ønskes legger kommunen til grunn at merkostnadene dekkes av de planlagte utbyggingsområdene.

I forhandlingene med Kvartal 2 er dette lagt inn som forutsetning.

Det er på bakgrunn av dette innledet parallelle drøftelser med utbygger av Kvartal 72 og Kvartal 2 med tanke på inngåelse av avtale som forplikter utbyggingsområdet til ett bidrag til

forseringen/separeringen av VA-anlegg i Tordenskjoldsgate. Utkast til avtaler er oversendt og drøftet. Signalene er foreløpig positive.

Øvrige forhold i utbyggingsavtalen:

Framdrift:

Utbygger av kvartal 2 har signalisert ønske om en rask igangsetting av prosjektet. Det skal før igangsetting fastsettes frist for ferdigstillelse av samferdselsanlegg og grøntanlegg.

Kommunen har iht standard politikk forkjøpsrett til boliger i prosjektet. Det er foreløpig ikke signalisert behov for boliger, men kommunen har dette som en mulighet i senere trinn.

Det er i avtalen pkt. 7 satt frister for innbetaling av avtalte bidrag. De avtalte bidrag skal det stilles garanti for ved igangsetting.

Avtalens punkt 8 ivaretar utbyggers forpliktelse til å ordne eiendomsforhold dersom grunn og anlegg skal overføres til kommunen. Dette i samsvar med standard politikk/avtale.

02.10.2018

Harald Karlsen

Punkt 132/18: Uttalelse - Videreføring av dagens innkrevingsmodell for bompenger - Samferdselspakke 2

Bilag

Høringsbrev - videreføring av dagens bompengerordning

Statens Vegvesen - Faglig grunnlag - Høring

Dato 18. oktober 2018
Saksnr.: 201825274-2
Saksbehandler Jan Erik Lindjord

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
31.10.2018

Uttalelse - Videreføring av dagens innkrevingsmodell for bompenger - Samferdselspakke 2

Sammendrag

Formannskapet avga uttalelse til forslag til ny bompengordning for Kristiansandsregionen 05.09.2018 og gjorde følgende vedtak:

1. Saken utsettes inntil statens premisser for byvekstavtalen blir tydeliggjort. Kristiansand kommune ber om et snarlig møte med ny samferdselsminister for å avklare rammene for byvekstavtaler.
2. Som et mulig alternativ til foreliggende forslag, ber Kristiansand kommune Statens vegvesen/fylkeskommunen utarbeide et faglig grunnlag for en forlengelse av dagens bompengordning samt søknad om ny belønningsordning.

Som følge av uttalelsene er det besluttet å avvente videre arbeid med en ny bompengordning for Kristiansandsregionen. I stedet er det i tråd med formannskapetets vedtak utformet et forslag til forlengelse av dagens bompengordning med tilhørende tiltaksportefølge. Høringsforslaget fra Statens vegvesen følger vedlagt.

Etter høringen vil Vest-Agder fylkeskommune oppsummere uttalelsene og sammen med Kristiansand kommune og Statens vegvesen lage et forslag til felles vedtak. Det legges opp til at saken legges fram for behandling i Vest-Agder fylkesting i desember og Kristiansand bystyre i november. Når lokale vedtak foreligger oversendes saken til Vegdirektoratet for kvalitetssikring og videre til Samferdselsdepartementet for videre behandling. Det legges til grunn at saken behandles i Stortinget i løpet av 2019.

Forslaget til forlengelse er utformet med utgangspunkt i færrest mulig endringer sammenlignet med dagens ordning. Endringene som forslås omfatter en indeksjustering av takstene fra 2013-kr til 2020-kr og at nullutslippskjøretøy inkluderes i ordningen. Eventuelle andre endringer som maksimalt antall betalinger per måned, ytterligere differensiering mellom motorteknologier, antall innkrevingspunkter osv. anbefales vurdert i forbindelse med et eventuelt forslag om ny bompengordning knyttet til inngåelse av en byvekstavtale med staten. Brikkerabatt på 20%, timesregel og tak for maksimalt antall betalte passeringer per måned videreføres uendret. I hht. høringsforslaget vil de nye takstene uten brikkerabatt bli som følger:

Takstgruppe		I rush	Utenfor rush
Takstgruppe 1 (lette kjøretøyer)	Nullutslippskjøretøyer	11	7
	Andre	23	15
Takstgruppe 2 (tunge kjøretøyer)	Nullutslippskjøretøyer	20	13
	Andre	40	26

Begrunnelsen for å foreslå å inkludere nullutslippskjøretøy er at i forbindelse med høring av ny bompenggeordning var det flere uttalelser som mente at nullutslippskjøretøy bør inkluderes når andelen overstiger 15% andel av passeringene i bomstasjonene. Andelen nullutslippskjøretøy øker raskt og forventes å passere 15% i 2019. Det foreslås derfor å inkludere nullutslipps kjøretøy fra og med oppstarten av den foreslåtte forlengelsen i 2020, i stedet for å foreta en vurdering av dette, sannsynligvis, samtidig med at forlengelsen av dagens bompenggeordning trår i kraft. Inkludering av nullutslippskjøretøy vil påvirke bruken av slike kjøretøy, men omfanget av fritak fra kjøpsavgifter, lavere driftskostnader og stadig forbedrete bruksegenskaper bør fortsatt gi tilstrekkelige insentiver for kjøp av nullutslippskjøretøy. Taksten som er foreslått er dessuten svært moderat, hhv. kr 8,80 og kr 5,60 i/utenfor rush med 20% brikkerabatt. Når det gjelder inntekter tilsvarer inkludering av nullutslippskjøretøy om lag to års kortere innkrevingsperiode basert på beregningsforutsetningene.

Bompenggeinntektene vil i hovedsak gå til finansiering av E18/E39 Gartnerløkka-Kolsdalen. Prosjektet er prioritert med statlig finansiering i NTP 2018-2029, den statlige bevilgningen forutsetter bompenggefinansiering. Dersom det ikke skulle bli lokalt vedtak om en forlengelse av dagens bompenggeinnkreving vil det skapes stor usikkerhet om den lokale viljen til å bidra til å få gjennomført prosjektet. Slik usikkerhet kan føre til at det statlige bidraget skyves ut i tid eller omprioriteres til fordel for andre sterkt ønskede prosjekt andre steder i landet.

Ut over E18/E39 Gartnerløkka-Kolsdalen vil bompenggeinntektene gi begrenset rom for andre tiltak. Statens vegvesen har beregnet at det kan bli mulighet for tiltak på til sammen 300 mill. kr i løpet av innkrevingsperioden. Det er naturlig at prioriteringen av disse pengene baseres på prinsippene for porteføljestyring med utgangspunkt i tiltaksporteføljen som er utarbeidet i forbindelse med lokalt forslag til Byvekstavtale. Videre er det viktig at utvelgelse og prioritering forankres i kommunene, prosessene bør samtidig tilpasses omfanget av penger som skal prioriteres.

Kristiansandsregionen har nytt godt av betydelige statlige bevilgninger gjennom belønningsavtalene siden 2009. Forutsetningen for avtalene har vært at personbiltrafikken ikke har økt målt ved antall passeringer i bomstasjonene. Til nå har målsetningen blitt oppfylt. Det er to viktige grunner til måloppnåelsen. Det har vært bompenggeinnkreving hele perioden, med tidsdifferensierte takster fra 2013 og bevilgningene fra belønningsavtalene har gjort det mulig å forbedre busstilbudet både kvalitativt og i antall avganger. Dagens belønningsavtale gjelder ut 2019. Dersom det ikke dagens bompenggeordning forlenges vil grunnlaget for å inngå ny belønningsavtale forsvinne. Basert på trafikkstatistikk ved innføring av tidsdifferensierte takster ble det en markert nedgang i trafikken over døgnet totalt, men særlig stor i rushtrafikken. Dersom bompenggeinnkrevningen stoppes vil trafikken øke minst like mye som reduksjonen i 2013. I byutredningen fra Statens vegvesen er det beregnet at uten bompenggeinnkreving ville trafikken over døgnet være 5,2 % høyere enn faktisk trafikk i 2016. Ut fra erfaringene med innføring av tidsdifferensierte takster er det grunn til å tro at trafikken i rushtidene vil øke enda mere. Dagens bevilgning fra belønningsavtalen utgjør 36% av totalt 151,6 mill. kr i tilskudd til bussrutene i Kristiansandsregionen. Når bevilgninger fra belønningsordningen til busstilbudet faller bort fordi Kristiansandsregionen ikke kvalifiserer til belønningsavtale vil busstilbudet måtte reduseres betydelig. En stor reduksjon i busstilbudet vil innebære at personbiltrafikken vil øke enda mere. Konsekvensen av å ikke forlenge bompenggeinnkrevningen vil være en forverret trafikksituasjon, og dette vil skje raskt.

Forslag til vedtak

1. Formannskapet støtter høringsforslaget til ny bompengoordning for Kristiansandsregionen slik dette framkommer i høringsbrevet fra Vest-Agder fylkeskommune.
2. Bruk av bompengeinntekter utover finansieringen av E18/E39 Gartnerløkka-Kolsdalen baseres på prinsippene for porteføljestyring med utgangspunkt i tiltaksporteføljen som er utarbeidet i forbindelse med lokalt forslag til Byvekstavtale.

Ragnar Evensen
Rådmann

Terje Lilletvedt
Teknisk direktør

Vedlegg:

- Høringsbrev fra Vest-Agder fylkeskommune
- Statens vegvesen – Forslag til samferdselspakke for Kristiansandsregionen fase 2, høringsutgave